

Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
Навчально-науковий інститут права та політології
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПОЛІТОЛОГІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ
Освітньо-наукова програма «Політологія»

Галузь знань
С Соціальні науки,
журналістика,
інформація та
міжнародні відносини
Спеціальність
С 2«Політологія»
Освітній рівень
Доктор філософії

**Назва кафедри
та викладач /
викладачі**

Кафедра політичних наук
Викладачі: Остапенко Марина Анатоліївна: <https://scholar.google.com/citations?user=1KmMWGwAAAAJ&hl=uk>
Карнаух Анна Анатоліївна: <https://scholar.google.com/citations?user=LT5H0j0AAAAJ&hl=uk&oi=ao>
E-mail: m.a.ostapenko@udu.edu.ua; annakarnayh76@gmail.com

**I. Основна
мета/цілі
навчання**

Мета навчальної дисципліни – сформувати систему знань, умінь і навичок щодо розроблення, організації та реалізації освітнього процесу з політологічних дисциплін у закладах вищої освіти відповідно до сучасних стандартів вищої освіти та принципів академічної доброчесності. **Цілі навчання:** засвоїти сучасні підходи до викладання політичних наук; оволодіти методикою підготовки та проведення різних видів занять; сформувати навички розробки освітніх компонентів; опанувати методами оцінювання та зворотного зв'язку; опанувати навички інтеграції цифрових технологій в освітній процес; розвивати педагогічну рефлексію та комунікативну культуру викладача, підготувати здобувачів до педагогічної діяльності.

**II. Місце
навчальної
дисципліни в
освітній програмі**

Навчальна дисципліна обов'язкова
Цикл дисциплін спеціальної підготовки
Шифр у навчальному плані СВ 04

**III. Обсяг
навчальної
дисципліни**

Форма навчання	Очна (денна/вечірня)	Заочна
Кількість кредитів	3	3

Загальна кількість годин	90	90
Лекційні заняття	10	4
Семінарські/практичні заняття	20	6
Самостійна робота	60	80

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретико-методологічні засади викладання політології
 Тема 1.1. Політологія як навчальна дисципліна в системі вищої освіти України
 Тема 1.2. Стандарти вищої освіти та освітні програми зі спеціальності «Політологія».
 Тема 1.3. Політична освіта та її зв'язок із викладанням політології
 Модуль 2: Методика викладання політології у вищій школі
 Тема 2.1. Методичні підходи у викладанні політології у ЗВО
 Тема 2.2. Викладання політології в умовах постправди та цифровізації
 Тема 2.3. Медіаграмотність та інформаційна компетентність – складові викладання політології
 Модуль 3. Методичний семінар
 Тема 3.1. Планування освітнього процесу у вищій школі зі спеціальності «Політологія»
 Тема 3.2. Принципи підготовки лекцій, семінарів і неформальних занять у вищій школі
 Тема 3.3. Організація науково-дослідної і самостійної роботи студентів
 Інформація з навчальної дисципліни викладена на освітній платформі Moodle: <https://dle.udu.edu.ua/course/view.php?id=1989>

V. Результати навчання

РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми політичних наук державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у провідних наукових виданнях.
 РН08. Організовувати і здійснювати освітній процес у галузі політичних наук, формувати його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти..
 РН09. Глибоко розуміти загальні принципи та методи соціально-поведінкових наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері політичних наук та у викладацькій практиці.

VI. Порядок та критерії оцінювання

Форми і методи поточного контролю

Поточний контроль	доповіді, творчі роботи (презентації, проєктна робота, аналіз кейсів), участь у дискусіях, практичні завдання
Підсумковий контроль	залік

Система оцінювання знань аспірантів з дисципліни включає поточний (у випадку визначення лише одного модуля), модульний та підсумковий контроль знань. Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, семінарських занять. Модульний контроль проводиться з урахуванням даних поточного контролю за відповідний модуль і має на меті оцінку результатів знань здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку чи іспиту, визначеного робочим навчальним планом у терміни, передбачені графіком навчального процесу. Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання

навчальних досягнень здобувачів за семестр, що визначає рівень загального розуміння логіки курсу, уміння синтезувати набуті знання, і передбачає перевірку оволодіння здобувачами програмним матеріалом навчальної дисципліни в цілому та сформованості відповідних знань, умінь, навичок і набутих компетентностей як результатів опанування навчального курсу.

На початку вивчення навчальної дисципліни здобувача повідомляють про наявність робочої навчальної програми (силабусу), про кількість змістових модулів, зміст, форми проведення контролю та критерії їх оцінювання. При поточному контролі оцінці підлягають: рівень знань, умінь і навичок аспірантів, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні питань; результати виконання завдань самостійної роботи тощо.

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні рівня володіння здобувачами навчальним матеріалом з навчальної дисципліни за результатами виконання усіх видів навчальних завдань, що виносяться на поточний контроль, тобто за результатами поточної успішності. Поточна успішність з навчальної дисципліни оцінюється від 0 до 100 балів включно. Здобувач одержує залік, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів. Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів з навчальної дисципліни. Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з навчальної дисципліни. Якщо здобувач за результатами підсумкової атестації набрав від 0 до 34 балів, він повинен пройти повторне вивчення освітнього компонента відповідно до порядку, визначеного в Університеті, і лише після цього перекладати підсумковий контроль на загальних підставах.

Залік на денній та вечірній формах здобуття вищої освіти оформлюється після останнього семінарського заняття у відповідному семестрі відповідно до розкладу залікової сесії, на заочній формі навчання – за розкладом навчально-екзаменаційної сесії. Результати заліків вносять до відомості обліку успішності, після чого переносять до електронної бази даних обліку успішності здобувачів.

Якщо здобувач не погоджується з оцінкою підсумкової атестації, він може в день оголошення результатів подати в деканат апеляційну заяву. Наступного дня проводиться засідання апеляційної комісії. Про порядок складання екзаменів, перекладання і оскарження результатів див. Положення про організацію освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

- повнота розкриття питання; • логіка викладення, культура мовлення; • впевненість, емоційність та аргументованість; • використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); • аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання; • цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; • акуратність оформлення письмової роботи; • підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з навчальної дисципліни, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу.

Незадовільний рівень:

35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;

0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу

Політика навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова.

Консультації проводяться за графіком консультацій кафедри. Про потребу в консультації здобувач повідомляє напередодні.

Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: відпрацювати пропуски здобувач може в години консультацій; доскласти/перескласти завдання може протягом двох тижнів після пари, на якій воно мало бути зараховане; за доскладання й перескладання робіт (якщо здобувач не наводить поважних причин порушення вимог) оцінка за роботу може буде знижена.

Особливості оцінювання. Максимальні бали за виконання робіт здобувачами: опитування (усне, письмове) – 5 балів; участь у дискусії, обговоренні – 5 балів; реферативні повідомлення – 5 балів; доповіді – 10 балів; підготовка і презентація реферату – 10 балів; науково-творчі роботи – 15 балів, виконання практичного завдання – 10 балів.

*Здобувачам можуть зараховуватися бали за неформальну освіту (участь у професійних семінарах, вебінарах, тренінгах тощо) з відповідних тем курсу (замість окремих видів практичної чи самостійної роботи з курсу). Для цього здобувачі мають представити сертифікат учасника/учасниці і підготувати короткий звіт-аналіз опрацьованих питань.

VIII. Основні інформаційні ресурси

1. Волянюк О. «Постправда»: безпекові виклики, наукові дискусії, політичний сленг. Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методики викладання соціально-політичних дисциплін. 2021. Вип. 22(30). С. 124–134.

2. Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-правди: матеріали доповідей та виступів учасників Міжуніверситетського круглого столу, м. Київ, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 10 квітня 2023 року. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. 32 с.

3. Індекс демократії (The Democracy Index) URL: <https://ourworldindata.org/grapher/democracy-index-eiu>

-
4. Індекс соціального прогресу (*The Social Progress Index*) URL: <http://surl.li/uqboу>
  5. Інститут соціології НАН України. URL: <https://i-soc.com.ua/>
  6. Климончук В. Політична освіта як засіб реалізації політичних свобод демократичного процесу в сучасній Україні URL: *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2011. Вип. 1. С. 337-344.*
  7. Концепція політичної освіти в Україні / Інститут громадянської освіти Національного університету «Києво-Могилянська академія». Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні URL: http://www.kas.de/wf/doc/kas_6471-1522-13-30.pdf?070509083859
  8. Наукова бібліотека УДУ імені Михайла Драгоманова: <https://lib.npu.edu.ua/>
  9. Новакова, О., Остапенко, М. Соціально-політичні чинники формування медіаполітики в сучасній Україні. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. Випуск 36: збірник наукових праць. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. С. 27-35.* <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series22.2024.36.03>
  10. *Освіта і наука України в умовах воєнного стану: інформаційно-аналітичний збірник / Міністерство освіти і науки України. Київ, 2023. 64 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2023/22.08.2023/Inform-analytic.zbirn-Osvita.v.umovah.voyennogo.stanu-vykl.rozv.povoyen.perspekt.22.08.2023.pdf>*
  11. *Політична освіта в Україні: стан і перспективи удосконалення / Центр політичних та економічних досліджень імені О.Разумкова / Ю.Якименко (керівник проекту), А.Биченко, В.Зам'ятін, М.Мищенко, О.Розумний, Л.Шангіна. К., 2019. 146 с. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_Politychna_osvita.pdf*
  12. *Політична освіта публічних службовців в Україні. Київ: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу. 2020. 199 с. URL: <https://nads.gov.ua/storage/app/sites/5/17.11.2020/knuga-politychna-osvita-publichnyh-sluzhbovciv-v-ukraini.pdf>*
  13. Самчук З., Гурківська А. *Постправда як інструмент політичного нарративу епохи постмодерну. Політичні дослідження / Political Studies, 2023. Вип. (1 (5)). С. 163-177. URL: <http://pd.ipiend.gov.ua/article/view/280399>*
  14. Соціологічна група «Рейтинг» URL: <https://ratinggroup.ua/>
  15. *Українське суспільство в умовах війни. Рік 2023: Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2023. 343 с.*
  16. Фонд «Демократичні ініціативи» імені І. Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/>
  17. Центр політичних та економічних досліджень імені О.Разумкова. URL: <https://razumkov.org.ua/>
  18. *Human Development Index* URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Human_Development_Index

---

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри політичних наук (протокол № 2 від 18.09.2025 р.)